

Asia

**Vallettan julistus tieliikenneturvallisuuden parantamisesta**

Kokous

U/E/UTP-tunnus

**Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu**

EU:n neuvoston maantieliikennetyöryhmä valmistelee Vallettan julistusta tieliikenneturvallisuuden parantamisesta. Liikenneministerien julistus hyväksyttäisiin Maltalla korkean tason liikenneturvallisuuskonferenssissa 28.–29. maaliskuuta 2017.

**Suomen kanta**

Suomi tukee tieliikenneturvallisuuden parantamista koskevan Vallettan julistuksen tavoitteita. Julistus on ongelmaton Suomen kannalta, ja sen sisältö on yhteensopiva valtioneuvoston joulukuussa 2016 antaman tieliikenneturvallisuuden parantamisesta annetun periaatepäätöksen kanssa (<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/79137>).

Suomi tukee voimakkaasti tavoitetta turvallisen ja luotettavan automaattisen liikenteen kehittymiselle. Suomi painottaa, että älyliikenteen turvallisuustiedon jakamista tulisi kehittää niin, että tienkäyttäjillä on paremmat mahdollisuudet hallita liikkumistaan koskevien tietojen käyttöä ja hyödyntämistä liikenneturvallisuutta edistävällä tavalla. Liikennepalvelujen ja -järjestelmien turvallisuutta ja riskienhallintaa koskevissa vaatimuksissa tulee kaikissa tilanteissa ottaa huomioon tietoturvallisuuden vaikutus liikenneturvallisuuteen.

Suomi pitääkin hyvänä, että komissiota kehoitetaan tutkimaan mahdollisuutta hyödyntää yhteentoimivia ja automaattisia teknologioita liikenneturvallisuuden kannalta. Tämä vahvistaisi tietoturvallisuutta ja tiedon hyödyntämistä. Jo tällä hetkellä ajoneuvoissa ja infrastruktuurissa on hyödynnettävää tietoa, joilla voidaan parantaa liikenneturvallisuutta.

Ajoneuvojen turvallisuusominaisuuksien lujittamisen osalta Suomi katsoo, että mahdollisen lisäsääntelyn tarve tulee arvioida huolellisesti ja lähtökohtaisesti tulee suosia tyyppihyväksyntään liittyvää lainsäädäntöä kevyempiä ja mahdollistavia menettelyitä. Suomi katsoo, että tällaisilla toimilla voidaan parantaa jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallisuutta lisäämättä sääntelyä ja hallinnollista taakkaa.

Suomi pitää tärkeänä, että liikenneturvallisuustyössä panostetaan ennaltaehkäiseviin keinoihin. Esimerkiksi alkoholukon käytön laajentamista tulisi harkita, koska se on tehokas väline rattijuopumusten torjunnassa.

## Pääasiallinen sisältö

Julistusluonnos käsittelee tieliikenneturvallisuutta monista näkökulmista käsin. Luonnos on yleisluonteinen ja oikeudellisesti sitomaton.

Luonnos sisältää toimenpiteitä tieliikenteen automaation edistämiseksi. Luonnoksessa liikenneministerit sitoutuvat muun ohella tukemaan yhteensopivia ja yhteentoimivia automaattisia ajoneuvoja siten kuin Amsterdamin julistuksessa ja komission C-ITS-strategiassa on mainittu.

Ehdotuksessa liikenneministerit kehottavat komissiota lujittamaan lainsäädäntökehikkoa parantamalla ajoneuvojen turvallisuusominaisuuksia. Erityisesti haavoittuvimpien tienkäyttäjien - jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden - turvaksi tulisi vahventaa yleistä turvallisuussääntelyä, esimerkiksi ajoneuvojen tyyppihyväksyntäsääntöjä, joita on määritelty komission raportissa ”Saving Lives: Boosting car safety in Europe.

Julistusluonnoksen mukaan tieliikenteessä tapahtuvat kuolemat ja vakavat loukkaantumiset aiheuttavat inhimillistä kärsimystä ja suuria taloudellisia kustannuksia jäsenvaltioissa. Asetetun yhteisen tavoitteen saavuttaminen - tieliikennekuolemien määrän puolittaminen vuodesta 2010 ja vuoteen 2020 mennessä - on ollut maltillista ja lupaavaa, mutta kuolemien määrän vähentyminen on tasaantunut viime aikoina. Jos lisää ponnisteluja tavoitteen saavuttamiseksi ei tehdä, tavoitetta ei välttämättä saavuteta.

Työtä liikenneturvallisuuden hyväksi ei tulisi kuitenkaan mitata vain tieliikennekuolemien lukumäärällä, vaan myös vakavat loukkaantumiset tulee ottaa kontekstissa huomioon. Vakavasti liikenteessä loukkaantuneita on viisikertaisesti liikennekuolemiin verrattuna. Erityisen huolissaan tulee olla jalankulkijoiden ja polkupyöräilijöiden tilanteesta.

Vakavien loukkaantumisten vähentämiselle tulee asettaa kunnianhimoinen tavoite YK:n yleiskokouksen julistuksen mukaisesti. Vakavia loukkaantumisia ei kuitenkaan voi seurata luotettavasti, ellei niitä tilastoida samalla tavalla kaikissa jäsenvaltioissa. Tietoja on jo vertailtu yhteistyössä jäsenvaltioiden ja komission välillä. Asianmukaisia lisätoimenpiteitä tulee tehdä, jotta loukkaantumisten määrää voitaisiin vähentää seuraavalla vuosikymmenellä.

Liikenneturvallisuustilanne vaihtelee jäsenvaltioiden välillä. Erojen kaventaminen vaatii erityisiä ponnisteluja niissä jäsenvaltioissa, joiden turvallisuustilanne on EU:n keskitasoa heikompaa.

Ylinopeus, alkoholin tai muiden päihdyttävien aineiden vaikutuksen alaisena ajaminen, tarkkaamattomuus ja väsymys ovat merkittäviä liikenneonnettomuuksien aiheuttajia; huomiota tulee kiinnittää tienkäyttäjien käyttäytymisen parantamiseen. Suoja- ja turvavälineiden käyttämättömyys pahentavat loukkaantumisia. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää tienkäyttäjien käyttäytymiseen.

Keinoja liikenneturvallisuuden parantamiseen on olemassa runsaasti; tehokkaampi liikennevalvonta, laadukkaampi koulutus ja valistus sekä infrastruktuurin parantaminen ja ajoneuvojen turvallisuuden kehittäminen, niiden ikä ja katsastustarve huomioon ottaen.

Subsidiariteettiperiaate huomioon ottaen liikenneturvallisuus on yhteistä vastuuta, joka vaatii sekä EU:n toimielinten, jäsenvaltioiden, alueellisten ja paikallisten viranomaisten että yritysten ja yhdistysten konkreettisia ja yhteisiä toimia.

Luonnoksessa esitetyin tavoin liikenneministerit sitoutuvat:

- jatkamaan toimenpiteitä liikennekuolemien puolittamistavoitteen saavuttamiseksi EU:ssa,
- kehittämään riskiperustaisia tieliikenneturvallisuusstrategioita ja tehostamaan yhteistyötä viranomaisten, kansalaisten, tutkimuslaitosten ja yritysten kanssa,
- ottamaan pyöräily ja jalankulku huomioon sisällyttämällä ne suunnitelmiin, turvallisuuspolitiikkoihin ja toimenpiteisiin, ja missä se on mahdollista, sisällyttämällä erityiset pyöräily ja jalankulkuväylät niihin,
- kehittämään turvallisempaa liikenneinfrastruktuuria,
- vaikuttamaan muun ohella taajamaliikennesuunnitelmissa nopeusrajoitusten alentamiseksi esimerkiksi 30 kilometriin tunnissa korkean riskin alueilla,
- tehostamaan e-Call -järjestelmän käyttöönottoa ja vähentämään pelastustoimiin kuluva aikaa,
- varmistamaan tiedonkeruun erilaisista tieliikenneonnettomuuksista, jotta ennalta estäviä toimenpiteitä voitaisiin kohdistaa vaikuttaviin toimenpiteisiin,
- määrittelemään yhteisen eurooppalaisen määritelmän vakaville loukkaantumisille,
- jatkamaan työtä vakavasti loukkaantuneiden lukumäärään vähentämiseksi samaan aikaan kun tavoitellaan liikennekuolemien puolittamista vuosikymmenen loppuun mennessä, ja raporttoimaan vuoden 2018 tiedot vakavasti tieliikenneonnettomuuksissa loukkaantuneista MAIS 3 + luokittelun mukaisesti,
- asettamaan tavoite puolittaa vakavasti loukkaantumiset vuoden 2020 tasolta vuoteen 2030 mennessä,
- kehittämään tieliikenneonnettomuuksien uhrien onnettomuuksien jälkeistä hoitoa,
- antamaan tukea valvontaviranomaisille erityisesti ylinopeuksien, rattijuopumusten, liikennevalojen noudattamatta jättämisen, tarkkaamattomuuden ml. matkapuhelimen käyttämisen ajon aikana ja turvalaitteiden käyttämättä jättämisen valvonnassa; erityistä huomiota tulisi kiinnittää ennalta estävään toimintaan kuten esim. alkolukkoon ja muihin teknisten välineisiin,
- jatkamaan työtä kansainvälisissä liikenneturvallisuuselimeissä teknisten ja ei-teknisten välineiden kehittämiseksi Euroopassa ja muualla,
- yhdessä EU:n komission kanssa edistämään Euroopan laajuisia turvallista tieliikennekulttuuria ja parantamaan tienkäyttäjien liikennekäyttäytymistä tehokkaalla koulutuksella ja harjoittelulla, sekä
- tukemaan yhteentoimivien, verkottuneiden ja automatisoituneiden, todistetusti paremmilla turvaominaisuuksilla varustettujen ajoneuvojen käyttöön ottoa.

Julistusluonnoksella liikenneministerit pyytävät komissiota ryhtymään seuraaviin toimiin:

- erityisesti haavoittuvimpien tienkäyttäjien - jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden - turvaksi tulisi vahventaa yleistä turvallisuusasetusta, esimerkiksi ajoneuvojen tyyppihyväksyntäsääntöjä, joita on määritelty komission raportissa ”Saving Lives: Boosting car safety in Europe,
- valmistelevaan uudet tieliikenneturvallisuuden toimintaperiaatteet vuoden 2020 jälkeen tämän julistuksen tavoitteet ja keinot huomioon ottaen,
- etsimään mahdollisuuksia tieliikenneturvallisuuden EU-lainsäädäntökehyksen vahvistamiseksi, erityisesti pyrkien tunnustamaan toisessa jäsenvaltiossa määrätyt ajokiellot,
- palaamaan asetettuihin tavoitteisiin tieliikenteessä tapahtuvien kuolemien ja vakavien loukkaantumisten vähentämiseksi,

- työskentelemään yhteistyössä sidosryhmien kanssa jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallisuuden parantamiseksi välittämällä tietoa ja parhaita käytäntöjä jäsenvaltioiden välillä liikenneonnettomuuksien tutkinnoista, kuten myös liikenneturvallisuus strategioista ja kampanjoista,
- tutkimaan mahdollisuutta hyödyntää yhteentoimivia ja automaattisia teknologioita liikenneturvallisuuden kannalta, joilla voitaisiin vahvistaa tietoturvallisuutta ja tiedon hyödyntämistä; ajoneuvoissa ja infrastruktuurissa on jo tällä hetkellä hyödynnettävissä tietoa, joilla voidaan parantaa liikenneturvallisuutta,
- varmistamaan, että tarvittavat taloudelliset resurssit on suunnattu tutkimuksiin, ohjelmiin ja projekteihin liikenneturvallisuuden tukemiseksi, sekä
- työskentelemään yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa kehittääkseen Euroopan laajuisen tieliikenneturvallisuuskulttuurin.

Edellä mainitun lisäksi liikenneministerit kannustavat teollisuutta yhteistyössä kansalaisten kanssa:

- kehittämään sellaisen yhtyeentoimivan älykkään liikennejärjestelmän, jossa palvelut ja laitteet toimivat turvallisesti yli rajojen Euroopan alueella,
- edistämään yhtyeentoimivien, verkottuneiden ja automatisoitujen ajoneuvojen tieliikenneturvallisuusmahdollisuuksia, sekä
- edistämään ja kehittämään sellaisia uusia tekniikoita, jotka vähentävät inhimillisten virheiden ja kuljettajien tarkkaamattomuuden aiheuttamia haittoja, erityisesti kuljettajaa avustavia järjestelmiä.

Julistuksella korostettaisiin jatkuvan työn ja yhteistyön tärkeyttä tieliikenneturvallisuuden parantamisessa sekä sidosryhmien ehdotusten huomioon ottamista tieliikenneturvallisuuden parantamisessa.

#### **EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely**

-

#### **Käsittely Euroopan parlamentissa**

-

#### **Kansallinen valmistelu**

Kirjallinen menettely liikennejaostossa.

#### **Eduskuntakäsittely**

-

#### **Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**

Ei vaikutuksia kansalliseen eikä Ahvenanmaan lainsäädäntöön.

#### **Taloudelliset vaikutukset**

-

#### **Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**

-

**Asiakirjat**

An Initial Draft by the Presidency on the Ministerial Declaration on Road Safety 5001/17

**Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot**

Liikenneneuvos Kimmo Kiiski puh. 029 53 42304

**EUTORI-tunnus**

**Liitteet**

**Viite**

---

Asiasanat  
**Hoitaa**

Tiedoksi

---